

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Noveller og andre fortællinger

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Noveller og andre fortællinger", i Goldschmidt, M. A.: *Noveller og andre fortællinger*, udg. af Thomas Bredsdorff, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 328. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt02t-shoot-idm140068783856000/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller og andre fortællinger

- 187 *Hovedsmand(en)*: høvding. – *stridbar(e)*: våbenfør, i stand til at gå i krig. – *glubende*: vild, blodtørstig. – *Coopers »Colonisteme«*: se n.t.s.34.

»Vandcommissionen«

Efter *Blandede Skrifter* I, 1859, s. 126-29.

Første gang trykt i *Corsaren* Nr. 197, 21.6.1844. Forskellene mellem de to versioner er små. Men de vidner om målbevidst arbejde. Satiren skærpes ved at udtrykket dæmpes. Det aggressive: »hvad kommer det mig ved?» (1844) bliver til det bureaukratisk-afværgende »giv Tids (1859), den voldsomme gestus at slå korsets tegn for sig (1844) bliver til det passivt-opgivende: »og dreiede Tommelfingrene om hinanden« (1859). Nyt i (1859) er Vandcommissionens eneste spagfærdige forsøg på et rationelt modargument: »Vort Vand er godt, naar det er kogt.«

- 189 *Morpheus*: søvners gud. – *Kjøbenhavnsposten*: kritisk avis (1827-1856), der betonedede det sociale og som *Corsaren* var kritisk mod de dannede. – *omsider*: til sidst. – *endemisk(e) Sygdom(me)*: sygdom, der ikke breder sig uden for den gruppe eller egn, der har den, modsat epidemisk sygdom.
- 190 *nullo negotio*: lat.: uden besvær. – *William Burke*: irsk professionel kriminel (1792-1829), som gjorde sig det til en levevej at sælge lig (som han selv tilvejebragte) til anatomerne for £8-14. – *skikkelig(t)*: respektabel. – *Ole Kollenød*: da. møllersvend (1802-1840), der blev morder ved et tilfælde og halshugget til straf.
- 191 *gaae (...) fra Concepterne*: miste fatningen.

Fortælling om en Flue

Efter *Fortællinger* 1846, s. 293-300.

Fortælling om en Flue er en af ialt fire kortere fortællinger bundet sammen med en tynd tråd til rammefortællingen *En Majfest*. Historierne fortællendes under en udflygt til Nordsjælland. *Fortælling om en Flue* berettes af en fra-falden teolog. Goldschmidt har genoptrykt den selvstændigt, løstnet fra rammen, i *Fortællinger og Virkelighedsbilleder, ældre og nye* I, 1877.

- 193 *sat*: magelig og borgerlig. – *Sig, Landsmand (...)*: fra *Peder Paars* (1720) af Ludvig Holberg (1684-1754), 2. sang, v. 238-40. – *Skolemult*: bøde for pjækkeri.